

2018-02-08
U2018/00504/S**Utbildningsdepartementet**Statens skolverk
106 20 Stockholm

Uppdrag att fortsatt svara för Lärarlyftet II

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statens skolverk att till och med 2019 fortsatt svara för genomförandet av Lärarlyftet II inklusive speciallärarutbildning inom Lärarlyftet II.

Uppdraget syftar till att lärare genom utbildning inom ramen för Lärarlyftet II ska bli behöriga i alla skolformer, ämnen och årskurser där de undervisar. Lärarlyftet II omfattar även utbildning i ett eller två praktiska eller estetiska ämnen för fritidspedagoger eller motsvarande så att dessa kan bli behöriga lärare och därmed få möjligheter att få legitimation som lärare.

Uppdraget omfattar även utbildning som leder till speciallärarexamen med alla specialiseringar. I övrigt ska det inom Lärarlyftet II inte anordnas reguljära fullständiga utbildningar inom högskolan som leder till nya examina för lärare eller förskollärare.

Bakgrund

Regeringen uppdrog den 6 oktober 2011 till Skolverket att under viss tid svara för genomförandet av Lärarlyftet II (U2011/05531/S). I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) förlängdes Lärarlyftet II t.o.m. 2018.

Regeringen beslutade den 23 februari 2012 om ett tilläggsuppdrag till Skolverket om speciallärarutbildning med specialisering utvecklingsstörning inom Lärarlyftet II (U2012/01181/S). I Skolverkets regleringsbrev för 2016 beslutade regeringen om en utvidgning av tilläggsuppdraget så att det även omfattade speciallärarutbildning med specialisering mot språk-, skriv- och läsutveckling, matematikutveckling, dövhet eller hörselskada, synskada, grav

språkstörning eller utvecklingsstörning (U2016/02334/S). Tilläggsuppdraget har förlängts t.o.m. 2019 genom tilldelning av medel (prop. 2015/16:1). I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1) föreslås en förlängning av Lärarlyftet II t.o.m. 2019.

Närmare om uppdraget

Skolverket ska

- genom överenskommelser med lärosäten som har tillstånd att utfärda ämneslärar- eller grundlärarexamen erbjuda utbildning, som leder till behörighet enligt förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare, för lärare som är anställda hos en huvudman, eller som tjänstgör inom ramen för entreprenad under förutsättning att undervisningen bedrivs på uppdrag av huvudman, har legitimation för läraryrket eller en behörighetsgivande examen eller motsvarande utländsk behörighet samt undervisar i skolformer, årskurser eller ämnen som de inte är behöriga för,
- genom överenskommelser med lärosäten som har tillstånd att utfärda grundlärarexamen erbjuda utbildning i ett eller två praktiska eller estetiska ämnen som leder till behörighet som lärare i dessa ämnen i årskurs 1–6 i grundskolan och sameskolan enligt förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare för fritidspedagoger eller motsvarande som är anställda hos en huvudman, eller som tjänstgör inom ramen för entreprenad under förutsättning att undervisningen bedrivs på uppdrag av huvudman, och som har en examen enbart inriktad mot fritidshem eller fritidshem och förskola,
- genom överenskommelser med lärosäten som har tillstånd att utfärda speciallärarexamen erbjuda såväl fullständiga som kompletterande speciallärarutbildningar, som leder till speciallärarexamen och ytterligare behörighet enligt förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare, med nedan angivna specialiseringar, till lärare eller förskollärare som har avlagt en sådan lärar- eller förskollärarexamen som krävs för att avlägga en speciallärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) med specialisering mot språk-, skriv- och läsutveckling, matematikutveckling, dövhet eller hörselskada, synskada, grav språkstörning eller utvecklingsstörning,

- säkerställa att utbildningarnas innehåll och omfattning motsvarar hela eller kompletterande delar av den reguljära speciallärarutbildningen och examensordningen för denna,
- säkerställa att utbildningarnas innehåll och omfattning motsvarar det som anges i ovan nämnda förordningar i relevanta delar för lärare på de aktuella nivåerna samt se till att innehållet har relevans i förhållande till kursplanen eller ämnesplanen för respektive kurs eller ämne,
- särskilt säkerställa att utbildningarna innehåller såväl ämne-teori som ämnesdidaktik, och
- erbjuda offentliga och enskilda huvudmän deltagande i Lärarlyftet II efter behovsprövning och med geografisk spridning.

Validering för tillgodoräknande av tidigare kunskaper och färdigheter ska möjliggöras inom ramen för Lärarlyftet II.

Om utbildningen ska leda till speciallärarexamen ska lärarna och förskollärarna vara anställda inom skolväsendet, dock inte i förskolan eller fritidshemmet, samt ha en sådan utbildning som anges nedan. Några särskilda villkor utöver detta får inte ställas upp för att lärare eller förskollärare ska få möjlighet att delta i utbildningen. För utbildning som leder till speciallärarexamen med specialisering mot språk-, skriv- och läsutveckling ska den tidigare avlagda examen omfatta ämnesstudier i svenska eller inom kunskapsområdet språk-, skriv- och läsutveckling. För specialisering mot matematikutveckling krävs att den tidigare avlagda examen omfattar ämnesstudier i matematik eller inom kunskapsområdet matematikutveckling. Om den tidigare examen inte omfattar nämnda ämnesstudier krävs i stället att läraren eller förskolläraren har kompletterat sin utbildning med motsvarande kunskaper. Målgruppen för specialiseringen mot utvecklingsstörning gäller även lärare som har en sådan examen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen som tillsammans med speciallärarexamen ger behörighet att bedriva undervisning som avser särskilt stöd i gymnasieskolan.

Skolverket ska särskilt ta hänsyn till behovet av att lärare deltar i kurser i ämnet matematik.

Åtterrapporering av uppdraget

Skolverket ska senast den 28 februari 2019 respektive 2020 rapportera

- antal kurser, typ av kurser och kursernas längd och omfattning per lärosäte,
- antal och andel lärare hos offentliga respektive fristående huvudmän samt lärare som tjänstgör på entreprenad som deltar i eller har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II,
- ämnen och årskurser inom vilka lärarna har fått utökad behörighet,
- antal och andel fritidspedagoger eller motsvarande hos offentliga respektive fristående huvudmän som deltar i eller har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II,
- antal och andel lärare hos offentliga respektive enskilda huvudmän som deltar i en speciallärarutbildning eller har fått en speciallärarexamen, angivet per specialisering,
- geografisk spridning när det gäller antal anordnade kurser och deltagare i utbildning, och
- kostnader i samband med uppdraget.

Ekonomiska förutsättningar

Finansieringen ska vara ett delat ansvar mellan staten, huvudmannen, i förekommande fall entreprenören och i vissa fall den enskilde läraren.

Regeringen har för 2018 avsatt 100 miljoner kronor för genomförandet av Lärarlyftet II och ytterligare 32 miljoner kronor för den delen av uppdraget som utgörs av speciallärarutbildning. För 2019 beräknar regeringen 90 miljoner kronor för uppdraget och ytterligare 32 miljoner kronor för den delen av uppdraget som utgörs av speciallärarutbildning.

För deltagande i Lärarlyftet II finns möjlighet att ansöka om statsbidrag. Bestämmelser om statsbidrag finns i förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande, förordningen (2016:400) om statsbidrag för personalförstärkning inom elevhälsan och när det gäller specialpedagogiska insatser och för fortbildning när det gäller sådana insatser samt förordningen (2016:709) om statsbidrag för fortbildning av lärare när det gäller svenska som andraspråk och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare.

Skälen för regeringens beslut

Genom skollagen (2010:800) och examensbeskrivningarna för de nya lärarexamina i högskoleförordningen har kraven skärpts på lärares och förskollärares behörighet. För att få bedriva undervisning ska en lärare eller förskollärare som huvudregel ha en legitimation för lärar- eller förskolläraryrket samt vara behörig enligt förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare för all den undervisning som han eller hon bedriver.

Det råder stor brist på lärare som är legitimerade och behöriga för den undervisning de bedriver. Enligt Skolverkets officiella statistik saknade exempelvis läsåret 2016/17 lärare motsvarande 28,6 procent av heltidstjänsterna i grundskolan behörighet för ett eller flera av undervisningsämnena. Det råder också brist på behöriga speciallärare. Endast drygt var fjärde speciallärare i grundskolan hade lärarlegitimation med behörighet för att ge särskilt stöd som speciallärare läsåret 2016/17.

Regeringen har även uppmärksammat att många fritidspedagoger eller motsvarande med en utbildning som enbart är inriktad mot fritidshem eller mot fritidshem och förskola ofta i praktiken undervisar i vissa ämnen i grundskolan. Vissa fritidspedagoger eller motsvarande är således inte behöriga för all den undervisning de bedriver. Fritidspedagoger och motsvarande bör därför ges möjlighet till kompletterande utbildning inom ramen för Lärarlyftet II, så att de kan få lärarlegitimation och bli behöriga i ett eller två praktiska eller estetiska ämnen i grundskolans årskurs 1–6 eller sameskolan.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer regeringen att det är fortsatt angeläget att erbjuda anställda lärare med legitimation för läraryrket, en behörighetsgivande examen eller motsvarande utländsk behörighet möjligheter till utbildning som innebär att fler lärare blir behöriga för all den undervisning de bedriver. Det är även fortsatt angeläget att fritidspedagoger och motsvarande ges möjlighet till utbildning för att bli behöriga lärare samt att vidareutbildning till speciallärare underlättas. Skolverket bör svara för genomförandet.

Syftet med insatserna är ytterst att alla barn och elever ges stöd och stimulans och erbjuds en likvärdig undervisning som innebär att de ges goda förutsättningar att nå de nationella målen för utbildningen.

På regeringens vägnar

Gustav Fridolin

UllaKarin Sundqvist Nilsson

Kopia till

Finansdepartementet, BA
Riksdagen, utbildningsutskottet
Riksrevisionen
Sameskolstyrelsen
Specialpedagogiska skolmyndigheten
Statens skolinspektion
Universitets- och högskolerådet